

Het moment suprême volgt net voor het zevenuurjournaal. De volksjury slaagt er net op tijd in haar urenlange beraad af te ronden, zodat het verdict live voorgelezen kan worden op de televisie. Van timing gesproken! Ze bevinden Babs schuldig aan moord en op die uitspraak wordt een gevangenisstraf van dertig jaar geplakt.

Ondertussen zit Babs al bijna vijftien jaar in de cel. Omdat ze toch al ruim een derde van haar straf heeft uitgezeten, komt ze in 2020 in aanmerking voor een vervroegde invrijheidsstelling. Dat verzoek wordt afgewezen. 'Clottemans kreeg de kans om vrij te komen, maar ze wou nog altijd niet toegeven. Het is natuurlijk haar recht te ontkennen, maar de consequentie daarvan is dat dit geen goede indruk maakt op de leden van de strafuitvoeringsrechtbank die desgevallend over een vervroegde vrijlating dienen te oordelen. Dat wil ze niet doen. Ze kan simpelweg niet meer achteruit, uit angst om diegenen die haar tot nu toe hebben gesteund, ook nog te verliezen. Maar zo veroordeelt ze zichzelf tot een langere straf. Of, nog een andere mogelijkheid, Clottemans heeft zichzelf zodanig gebrainwasht dat ze ervan overtuigd is dat ze het niet gedaan heeft.

Voor de nabestaanden komt dit hard aan. Destijds suggereerde ze in de periode dat ze in voorlopige vrijheid was gesteld dat Jan De Wilde, zo niet zijn minderjarige dochter, misschien wel eens de moordenaar konden geweest zijn. Die valse beschuldiging is hard binnengekomen bij de familie. Ze kleeft nog altijd als een smet aan het imago van de nabestaanden. Een bekentenis zou hen eindelijk de rust bezorgen waar ze recht op hebben. Na al die jaren wachten is hen dit voorrecht nog altijd niet gegund.'

RENÉE HARTEVELT

WAAR KOMT DE FASCINATIE VOOR KANNIBALISME VANDAAN?

Op een warme zomeravond in 1981 merken twee wandelaars in het Bois de Boulogne in Parijs een louche figuur op. Het koppel ziet hoe een, volgens hen, Aziatische, kleine man uit een taxi stapt en twee zware koffers koortsachtig op een trolley probeert te plaats. Na wat geklungel zet de man zijn tocht verwoed verder richting een van de meren in het park.

De twee wandelaars houden de merkwaardige man nog steeds in de gaten – hoe zou je zelf zijn – en beseffen dat hij de koffers in het water wil dumpen. Maar al snel voelt de man hoe er ogen in zijn rug prikken en slaat hij in paniek; hij verbergt de koffers in het struikgewas en vlucht daarna weg. Het koppel kan zijn nieuwsgierigheid niet bedwingen en doet een ongelooflijk gruwelijke ontdekking: in de eerste koffer ontdekt het duo de torso van een jonge vrouw, in de tweede treffen ze haar ledematen en hoofd aan. Op de autopsietafel blijkt dat de vrouw met een nekschot om het leven werd gebracht en dat er stukken vlees van haar bil en bovenbeen verdwenen zijn. Ook het tipje van haar neus is weg.

Dankzij de getuigenissen van de twee wandelaars kan de politie meteen in actie schieten, ze hebben de verdachte immers uit een taxi zien springen. TOPTIP. Speurders contacteren die nacht nog alle taxibedrijven in Parijs met de vraag of ze weet hebben van een taxi-chauffeur die die avond een Aziatische man heeft afgezet aan het Bois de Boulogne, inclusief twee zware koffers. Al na enkele dagen boeken de speurders resultaat. Een taxichauffeur herkent de beschrijving en geeft het adres door van de man die hij vervoerd heeft.

De politie komt terecht bij een appartementsgebouw in een chique buurt naast het park en komt te weten dat er maar één Aziatische man woont. De speurders zijn op hun hoede wanneer ze aan de voordeur staan. Ze beseffen maar al te goed dat de verdachte in het bezit is van een wapen én dat hij niet alleen een vrouw op barbaarse wijze heeft vermoord, maar haar nadien ook nog eens in stukken heeft gesneden. De adrenaline moet door hun lijf hebben gegierd toen de deur langzaam openging...

In de deuropening verschijnt een kleine, frêle Aziatische man. Het is Issei Sagawa, die het leven letterlijk in is gesukkeld. Issei werd in 1949 geboren als prematuurkje in de Japanse stad Kobe en was zodanig klein dat hij in een handpalm paste. Daarbovenop kreeg hij op jonge leeftijd al te maken met artritis en darmontstekingen, wat vaak resulteerde in heftige buikpijn en diarree. Zijn helikoptermoeder sloot hem van de wereld af, waardoor Issei als kind amper vrienden had. Voordat iedereen die dit leest, medelijden krijgt met deze moordenaar in spe: Issei was als kind ondanks zijn kwaaltjes wel gelukkig.

Volgens een politierapport mompelt Issei tijdens zijn arrestatie de weerzinwekkende woorden: 'Ik heb haar gedood zodat ik haar vlees kon eten³³.' De speurders treffen niet veel later op zijn eettafel en in zijn koelkast bijzondere etensresten aan: menselijk vlees, netjes ingepakt zodat het later nog opgegeten kon worden.

De Japanner belooft zijn volledige medewerking te geven aan het onderzoek en houdt tijdens zijn ondervragingen woord. In alle geuren en smaken vertelt hij hoe hij Renée Hartevelt om het leven bracht én delen van haar lichaam opat.

Issei leert de Nederlandse Renée Hartevelt kennen wanneer ze beiden naar Parijs trekken om hun postdoctoraat te behalen in de Engelse literatuur. Issei is meteen verliefd op de 25-jarige studente, ook al hebben de twee nog geen woord met elkaar gewisseld. Het ijs breekt pas wanneer ze elkaar toevallig tegenkomen in de

metro en aan de praat raken. Tijdens zijn ondervragingen wordt duidelijk dat de Japanner toen al geen blijf wist met zijn fantasieën over kannibalisme.

Om indruk te maken op Renée en zijn studiegenoten – Issei staat erom bekend toch wat sociaal incapabel te zijn –, organiseert hij een etentje bij hem thuis. Klein detail, al zijn studiegenoten laten hem zitten, niemand daagt op voor het feestje. Tot opeens de bel gaat. Renée is wél gekomen. Wat ze echter niet weet, is dat Issei op dat moment al een gruwelijk plan heeft uitgedokterd: hij zou haar vermoorden en opeten. Hij realiseert zich dat dit etentje weleens het perfecte moment zou kunnen zijn, maar de Japanner blokkeert. Hij is hier niet op voorbereid. In het hoofd van Issei ontpopt zich die avond een nieuw idee waardoor zijn huiveringwekkende fantasieën snel tot leven zullen komen.

Hij komt er namelijk achter dat Renée ook Duits spreekt en nodigt haar opnieuw uit om hem de taal te leren. Tijdens een van deze lessen grijpt Issei zijn geweer en richt het op de nek van Renée. Hij schiet, maar het vuurwapen weigert dienst. Renée vertrekt wat later zonder te beseffen dat haar studiegenoot haar zonet probeerde te vermoorden. Maar Issei geeft niet op. Op 11 juni 1981 onderneemt hij een nieuwe poging en ditmaal schiet hij raak. Renée is op slag dood. En ook Issei is er even niet goed van, want hij valt gewoon flauw. Wanneer hij weer bij bewustzijn komt, walgt hij van zichzelf en zijn daden. Even overweegt de Japanner om toch nog een ziekenwagen te bellen, maar al snel zet hij dat idee uit zijn hoofd. Hij beseft dat hij dichter dan ooit bij zijn doel is.

Issei kleedt Renée uit en bijt daarna in haar linkerbil. Zijn ultieme doel is om rechtstreeks uit een van haar benen een stuk vlees te happen, maar dat valt toch tegen. Om het zichzelf wat makkelijker te maken, neemt hij een mes bij de hand. 'Ik sneed eerst in haar billen, maar hoe diep ik ook sneed, ik zag alleen maar vet. Het leek wel maïs en het duurde eventjes vooraleer ik bij het rode vlees kwam. Ik rukte

er met mijn vingers een stuk uit en stopte het in mijn mond. Dit was een historisch moment voor mij. Het smaakte als tonijn en was geurloos³⁴, verklaarde hij hier later over. Na dit eerste ‘proevertje’ kleedt Issei zich uit en pleegt hij necrofilie.

Vervolgens legt Issei Renée in zijn bad en snijdt haar zonder verpinken in stukken. Hij wikkelt netjes huishoudfolie rond de afgesneden lichaamsdelen en bergt ze ten slotte op in zijn koelkast. ‘Het vlees smaakte een paar dagen later al veel zoeter³⁵.’ Maar Issei beseft al snel dat hij niet het hele lichaam van Renée kan bewaren, want... hij heeft er niet aan gedacht om een diepvriezer in huis te halen. *Preparation is key*, Issei. Hij moet dus een deel van zijn ‘buit’ weggooien voor het begint te rotten. In de daaropvolgende dagen koopt de kannibaal twee grote koffers en stopt daarin haar armen, benen, torso en hoofd. Daarmee trekt hij naar het Bois de Boulogne waar de twee wandelaars hem betrappen. In de tussentijd trakteert hij zichzelf nog op wat vlees, op smaak gebracht met peper, zout en mosterd. Hij krijgt er maar niet genoeg van.

Na de verhoren weten de speurders eigenlijk niet zo goed wat ze met Issei moeten aanvangen. Je komt natuurlijk niet iedere dag een kannibaal tegen. Moet hij naar de gevangenis of naar een instelling? Issei wordt onderworpen aan een psychologische test, waaruit blijkt dat zijn kannibalistische trekjes zich al op jonge leeftijd hebben ontwikkeld. Via zijn oom Mitsuo komt Issei al vroeg in aanraking met kannibalisme. Zijn oom verkleedde zich voor de jaarwisseling altijd in een mensenetend monster en stopte Issei en zijn broer in een kookpot.

De fratsen van zijn oom blijven een kleeeen beetje hangen bij de jonge Issei, die, naarmate hij ouder wordt, zijn seksualiteit begint te ontdekken en die niet meer kan loskoppelen van de verhalen die hij gehoord heeft over kannibalisme.

‘Fantasierijke verhalen over kannibalisme zie je overal ter wereld terugkomen’, zegt Steven Van Wolputte, professor Sociale en Culturele Antropologie aan de KU Leuven. ‘Bij ons vind je die verhalen onder andere terug in sprookjes, denk bijvoorbeeld maar aan “Hans en Grietje”, waarbij de heks kinderen opeet. Maar evengoed in onze populaire cultuur: vampiers, zombies, weerwolven... Allemaal figuren die rond kannibalisme draaien.

Vaak heeft zo’n verhaal een moraliserende boodschap of het dient als metafoor. Wanneer iemand zegt dat hij je wil opeten, bedoelt die persoon dat niet letterlijk, nee, het gaat erom dat je schattig of aantrekkelijk wordt bevonden. Maar als zulke verhalen of metaforen net wél letterlijk genomen worden doordat iemand kampt met een psychisch probleem, ja, dan wordt het natuurlijk wel gevaarlijk.’

Bovendien wordt er thuis niet gesproken over seks, waardoor de tiener dus nergens terecht kan met zijn gevoelens. Hij komt erachter dat hij ‘een voorkeur’ heeft voor de westerse witte vrouw en naarmate de jaren verstrijken, worden zijn fantasieën ook gewelddadiger. Op zijn 23e slaat Issei voor een eerste keer toe: hij ontmoet een Duitse vrouw en raakt door haar geobsedeerd. Op een nacht klimt hij door haar slaapkamerraam en probeert hij haar bewusteloos te slaan, zodat hij een stukje vlees van haar kan proeven. Zijn slachtoffer wordt gelukkig wakker, waardoor Issei schrikt en wegvlucht. Maar voor Issei is een ding dan al helemaal duidelijk: hij kan zijn liefde voor een vrouw tonen door haar op te eten, door het vlees van zijn geliefde te consumeren worden ze één. Issei wordt beschuldigd van verkrachting – om evidente redenen verzwijgt hij zijn echte bedoelingen –, maar zijn invloedrijke vader kan de misdaad in de doofpot steken.

Issei beseft dat hij professionele zorg nodig heeft en bij een psychiater geeft hij uiteindelijk toe dat hij kannibalistische gevoelens heeft. De psychiater noteert dat de jongeman die voor hem zit, een gevaar

voor de maatschappij is, maar Issei wordt verder niet opgevolgd. Met alle gevolgen van dien.

Ook wordt tijdens zijn psychologische evaluatie duidelijk dat Renée niet zijn eerste doelwit was. In Parijs bedenkt hij op een gegeven moment dat als hij een vrouw zou doden, zijn fantasieën misschien wel zouden verdwijnen. Hij onderneemt verschillende pogingen om sekswerkers te doden, maar ziet telkens af van zijn plannen. Tot hij Renée ontmoet.

Twee jaar na de moord op Renée wordt op basis van dit rapport beslist dat Issei voor onbepaalde duur in een instelling geplaatst moet worden – daar verblijft hij in de tussentijd ook al. Issei daarentegen blijft volhouden dat hij niet gek is en liever zijn dagen wil slijten in een gevangenis dan in een instelling. Hij schakelt opnieuw zijn vader in – Issei is blijkbaar een *filis à papa pur sang* –, die met behulp van een advocaat de Franse staat ervan kan overtuigen om Issei op een vliegtuig naar Japan te zetten, waar hij verdere zorg zal krijgen. De Japanse autoriteiten zien natuurlijk ook liever geen kannibaal in hun land opdoemen en om ervoor te zorgen dat Issei achter slot en grendel terechtkomt, vragen ze aan hun Franse collega's om het dossier van Issei over te maken. MAAR FRANKRIJK WEIGERT: Issei was al ontoerekeningsvatbaar verklaard, dus zijn dossier zit nu achter slot en grendel. En omdat er over Issei al een oordeel geveld is in Frankrijk, kan hij in Japan niet opnieuw veroordeeld worden. De kannibaal / necrofiel / romantische ziel / moordenaar (streep door wat niet in het rijtje past) is dus vrij.

In de tussentijd smullen de media van dit verhaal. Issei transformeert in no time van een nobele onbekende naar een A-list celebrity in de categorie 'moordlustige kannibalen'. Issei ziet zijn kans schoon: hij spekt zijn bankrekening goed aan als gastspreker, restaurantcriticus en... als pornoacteur. Zo mag hij in een lowbudgetpornofilm de rol vertolken van – wat anders – een kannibaal. Uit het leven gegrepen.

Waar komt die fascinatie voor kannibalisme eigenlijk vandaan? 'Als we kijken naar onze Europese geschiedenis en cultuur, zien we eigenlijk dat kannibalisme er gewoon altijd al deel van heeft uitgemaakt, ook al wordt het niet meteen benoemd als kannibalisme', zegt professor Van Wolputte. 'Dat zien we bijvoorbeeld al bij de Romeinen die mensen voor de leeuwen gooiden; dat is namelijk ook een vorm van kannibalisme, zij het onrechtstreeks. De fascinatie zit trouwens ook in religie, vooral als we kijken naar de Katholieke Kerk: tijdens de eucharistie eten we ook het lichaam van Christus op. Bovendien was het tot de 19e eeuw normaal dat er uit mummies – al dan niet uit Egypte – poeder werd gewonnen, dat vervolgens geconsumeerd werd omdat het diende als een afrodisiacum of als medicijn. Deze praktijk groeide uit tot een bloeiende handel, vooral in het Verenigd Koninkrijk. Maar opnieuw, dit werd natuurlijk niet beschouwd als kannibalisme.'

Het kannibalisme zoals wij het kennen, of de vrees ervoor, is eigenlijk ontstaan door onze denkpatronen over de "barbaarse of asociale" Ander en is onlosmakelijk verbonden met het kolonialisme', gaat de professor verder. 'Zo zitten we dankzij Christoffel Columbus opgescheept met het woord "kannibaal". De kolonist introduceerde het woord "calibanes" in onze westerse wereld, een verbastering van "carib", de oorspronkelijke naam van de bewoners van de Caraïben. Columbus kreeg er verhalen te horen over vijanden die elkaar opeten, al gebruikte de lokale bevolking dat eerder als metafoor. Columbus maakte er maar al te graag gebruik van. Hij en vele anderen na hem, waaronder missionarissen, konden dankzij deze verhalen rechtvaardigen wat ze aan de andere kant van de wereld aan het doen waren. Ze verkondigden immers dat ze de mensen in de kolonies moesten beschaven, want anders zouden ze elkaar allemaal maar opeten. In werkelijkheid komt kannibalisme amper voor. De verhalen van mensen die in de jungle in potten gekookt worden moet je dus met een gigantische zak zout nemen', besluit Van Wolputte. Zou hij ooit zelf eens mensenvlees willen proeven? 'Nee', zegt de professor resoluut. 'Ik probeer mijn vleesconsumptie namelijk te minderen.'

Maar ook de Japanners hebben na een tijdje hun buik vol van Issei en zijn 'streken', waardoor hij aan lagerwal raakt. Ook zijn gezondheid is er ondertussen stevig op achteruitgegaan: de frêle kannibaal zit al enkele jaren vastgekluiserd aan een rolstoel en sinds 2019 kan hij alleen nog maar via een sonde eten, van karma gesproken.

NICOLE BEELDENS, BRENDA EN GLENN PIETERS

WAAROM DODEN MENSEN HUN EIGEN GEZINSLEDEN?

Merksem, woensdag 7 november 2001. Antwerpse speurders betreden 's avonds de rijwoning van de 43-jarige Paul Pieters en de 38-jarige Nicole Beeldens in de Gagelveldenstraat. Ze komen eens checken of alles wel in orde is. Eerder op de dag hebben de burens van Paul en Nicole, Rita Van Doorslaer en Pol De Cock, melding gedaan van een knallende ruzie bij de familie Pieters. Om 4 uur 's nachts is het koppel wakker geschrokken van geroep en getier, maar ze slaan geen alarm. De volgende ochtend begint het toch te knagen; Rita en Pol vermoeden dat er iets ergs is gebeurd, ze zien ook geen beweging bij hun burens. Aan de politie overhandigen ze een reservesleutel. Eenmaal binnen doen ze een vreselijke ontdekking.

Brenda wordt als eerste gevonden. Het tweejarige meisje ligt op de overloop in een plas bloed, haar keel is overgesneden. Vervolgens treffen de speurders de zesjarige Glenn aan, hij ligt half in z'n bedje met zijn hoofd naar achteren. Hij is op dezelfde manier als Brenda om het leven gekomen. Nicole wordt levenloos aangetroffen in de slaapkamer, haar lichaam is zwaar verminkt. Beneden zien de speurders hoe de keukentafel netjes gedekt is voor drie personen, Nicole had 's avonds het ontbijt nog klaargezet.

Uit verder onderzoek blijkt dat de drie slachtoffers naast snijwonden aan de keel ook verweerletsels aan hun handen hebben – kan

je je inbeelden dat een tweejarig kind zich moet verdedigen tegen een mesaanval? De dader of daders zijn zeer driest te werk gegaan: de moorden zijn namelijk van klein naar groot gebeurd, Nicole en Glenn hebben gezien hoe eerst Brenda vermoord werd, waarna Nicole nog moest toekijken hoe haar zoontje de keel werd overgesneden. ‘Pas dan’ was zij aan de beurt. De politie is ervan overtuigd: wie dit gedaan heeft, is een monster.

Uiteraard wil de politie als eerste de pater familias spreken, Paul Pieters, maar die is onvindbaar. Zijn gsm staat uit. Het is toch raar dat hij zich niet komt melden? De Nederlander is consultant kwaliteitsbeheer – wat dat ook moge zijn – en is vaak op de baan om seminars te geven. Pas in de loop van donderdagmiddag wordt zijn gsm-signaal weer opgepikt door de politie. De speurders stellen vast dat hij vanuit Nederland onderweg is naar Antwerpen, maar dan meteen doorrijdt naar Brugge. Daar spendeert hij de nacht. Waarom passeert hij niet eerst langs zijn vrouw en kinderen? Uiteindelijk keert Paul de volgende dag terug naar huis, maar is dan zodanig geïrriteerd door de politielinten die zijn oprit blokkeren dat hij onmiddellijk verhaal gaat halen bij de politie. ‘Wat doen al die blauwe versiersels daar?’ vraagt hij boos. Enige bekommernis om zijn vrouw en kinderen is onbestaande. Wat een familieman.

De politie laat zich niet van de wijs brengen door meneer de consultant. Dankzij een buurtonderzoek zijn speurders er namelijk al achter gekomen dat er ten huize Pieters een gespannen sfeer hing. Maar Paul hult zich in stilzwijgen. Het enige wat hij zegt, is dat hij van 5 tot 7 november in het Nederlandse Lunteren was, waar hij in een congreshotel verbleef om een seminar te geven. Na drie uur heeft de man nog geen enkele keer gevraagd naar zijn gezin. Wanneer de politie uit de doeken doet wat er gebeurd is, reageert Paul erg apathisch. ‘Moet dit nu echt drie uur duren voordat je zoiets zegt. En nu wil ik koffie, tenzij dat ook drie uur duurt, laat het dan maar³⁶.’

Paul maakt zich geen zorgen, hij heeft tenslotte een alibi en ook voor enkele wondjes heeft hij een verklaring. Op zijn arm heeft hij een blauwe plek met een kras, op zijn rug een schram en een deel van zijn handpalmen zijn opgezwollen en rood. ‘Ach ach,’ zucht Paul, ‘ik heb gewoon wat in de tuin gewerkt de dag voor ik naar Lunteren vertrok en eenmaal daar ben ik dan nog eens tijdens een wandeling in het bos gevallen.’ Valt natuurlijk moeilijk na te trekken, het kan zomaar waar zijn. Pauls alibi wordt gecheckt en het congreshotel in Lunteren bevestigt dat hij op maandag 5 november incheckte en weer vertrok op woensdag 7 november. Alibi check.

Wat een tegenslag voor de speurders, want ze moeten nu op zoek naar een nieuwe verdachte. Daarvoor schakelen ze de hulp van Paul *himself* in, of hij misschien een idee heeft wie zijn gezin heeft uitgemoord? ‘Ja hoor’, klinkt het meteen. ‘Dat zal dan wel de pooier geweest zijn van mijn vriendin Olga Ermak.’ Paul leerde een jaar voor de feiten de Wit-Russische Olga kennen, een sekswerker met als uitvalsbasis het Antwerpse Schipperskwartier. Paul wordt stapelverliefd op haar en neemt haar mee op citytrip naar Parijs – niet *the city of love*, maar de *city* van de affaires, als je het ons vraagt. Paul leert zelfs haar ouders kennen, *all the way* in Rusland. Geen wonder dat haar Albanese pooier Anesthi Zhidro geld begint te eisen. Paul moet Olga dan maar uitkopen. Kostenplaatje: 50.000 dollar. Een smak geld dat een consulent kwaliteitsbeheer blijkbaar niet zomaar op tafel kan leggen. Paul vertelt aan de speurders dat hij de avond van de moorden een aantal voicemailberichtjes heeft gekregen van Anesthi; de pooier moet het geld NU hebben. De politie trekt het verhaal na en komt inderdaad tot de vaststelling dat Anesthi Paul bedreigd heeft. Toch vinden de speurders de piste ongeloofwaardig: de modus operandi is véél te gruwelijk, zelfs voor de Albanese maffia – kan je nagaan – en bovendien ontkent Anesthi alle betrokkenheid. Het onderzoek naar hem wordt afgesloten.

Paul schiet met dit verhaal in zijn eigen voet. Zonder dat hij het beseft, gooit hij zelf een motief in de schoot van de onderzoekers: Paul wilde